

เรื่องเล่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์สู่แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วันวิสาข์ พลอย อินสว่าง^{1*} พิทักษ์ ศิริวงศ์²

Storytelling of Camping Tourism Towards Sustainable Tourism Management

Wanwisa Ploy Insawang^{1*} Pitak Siriwong²

Received 12/07/2023 Revised 05/09/2023 Accepted 04/10/2023

<https://doi.org/10.60101/jla.2023.4.2.3201>

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องเล่าของนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camper) และนำเสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์อย่างยั่งยืน โดยการเล่าเรื่องราวผ่านประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ของผู้วิจัย และสะท้อนภาพความคิดของกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าวที่ผู้วิจัยมีฐานะเป็น “คนในกลุ่ม” (Emic) ด้วยวิธีวิทยาแนวอัตชาติพันธุ์ วรรณคดีเชิงวิพากษ์ (Critical Autoethnography) พร้อมด้วยนักกางเต็นท์ที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน เป็นผู้ร่วมสนทนา ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่เป็นทางการ เน้นการร่วมสนทนาและการสร้างประสบการณ์ระหว่างกัน พร้อมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผลการวิจัยพบว่า กระแสสังคมในปัจจุบันส่งผลให้รูปแบบการท่องเที่ยวกางเต็นท์เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนด้านลักษณะพฤติกรรมของนักกางเต็นท์รุ่นใหม่ จึงทำให้ต้องมีแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ให้มีความยั่งยืนครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน มิติที่ 2) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น มิติที่ 3) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และมิติที่ 4) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวในรูปแบบการกางเต็นท์สร้างประโยชน์สูงสุด มีความยั่งยืนและคงอยู่ต่อไป

คำสำคัญ: เรื่องเล่า การท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

¹ วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya

E-mail: wanwisa.i@rmutsv.ac.th

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Management Science, Silpakorn University

E-mail: Siriwong_p@su.ac.th

*Corresponding author e-mail: wanwisa.i@rmutsv.ac.th

Abstract

This research aimed to study the stories of campers and provide guidelines for sustainable camping tourism management. Through the storytelling of the experience of camping tourism, the researcher reflected the thoughts of the group of camping tourists, in which the researcher had the status of an "inside group" (Emic) by means of Critical Autoethnography. The sample group included 15 campers with more than 3 years of experience. The research instruments were informal in-depth interviews with emphasis on dialogue and mutual experience along with participant observation. The results showed that with current social trends, the form of camping tourism has changed regarding both physical characteristics such as camping sites, equipment, and facilities as well as the behavioral characteristics of the new generation of campers. As a result, there must be a guideline for managing such tourism to be sustainable, covering all 4 dimensions: 1) Sustainable management, 2) Maximizing benefits and reducing negative social impacts, 3) Increasing benefits and reducing negative cultural impacts on communities and tourists, and 4) increasing benefits and reducing negative impacts on the environment to maximize the benefits from sustainable and persistent camping.

Keywords: storytelling, camping tourism, sustainable tourism management

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวในรูปแบบการกางเต็นท์ (Camping) ถือเป็นรูปแบบของการเดินทางสำหรับคนสมัยใหม่ที่ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น โดยผลการวิจัยเกี่ยวกับด้านสุขภาพที่ผ่านมายังสนับสนุนว่าการเดินทางเพื่อสัมผัสกับธรรมชาติ และพื้นที่สีเขียวอย่างน้อย 2 ชั่วโมงภายในหนึ่งสัปดาห์นั้นเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและความเป็นอยู่อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจากสถานการณ์โควิด-19 ก็ยิ่งทำให้ความนิยมของการท่องเที่ยวในรูปแบบการกางเต็นท์เพิ่มมากขึ้น และกลายเป็นอีกหนึ่งทางเลือกใหม่ของคนท่องเที่ยวที่ต้องการเลี่ยงในสถานที่แออัด หรือเข้าพักในโรงแรมที่ไม่แน่ใจในเรื่องการจัดการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ จนทำให้ธุรกิจลานกางเต็นท์เอกชนได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเป็นอย่างมาก (White et al., 2019)

การท่องเที่ยวในรูปแบบการกางเต็นท์ถือว่าได้รับความนิยม โดยเฉพาะในภูมิภาคแถบยุโรปและภูมิภาคเอเชียสำหรับประเทศไทย พบมากในจังหวัดนครราชสีมา สระบุรี ราชบุรี น่าน และเชียงใหม่ (สุรางคณา ศรีสุทธิ, 2563) โดยมูลค่าตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวทั่วโลกเติบโตมากถึง 6.89 หมื่นล้านดอลลาร์ในปี พ.ศ. 2565 (ที่อัตราการเติบโตต่อปี 11.2%) และคาดว่าจะเติบโตรุดได้มากถึง 1 แสนล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ. 2569 ขณะที่ธุรกิจการกางเต็นท์ในประเทศไทยก็มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน เห็นได้จากข้อมูลสถิติของกูเกิ้ลเทรนด์ (Google Trends) ที่พบว่าในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมาคนไทยนิยมการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์และใช้บริการลานกางเต็นท์มากขึ้นทุกปี โดยมีนักท่องเที่ยวกลุ่มมิลเลนเนียล (Millennial) และกลุ่มเจนเอชหนึ่งวาย (Generation Y) เป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจนี้ (Bangkok Bank SME, 2565)

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคมและรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เน้นการเดินทางที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้นนั้น กิจกรรมส่วนหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น การขาดระบบการจัดการขยะ

และน้ำเสียที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การออกมาตรการที่ไม่เหมาะสมและขัดต่อหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การแบ่งเขตพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม เช่น อนุญาตให้ประกอบอาหารได้ แต่ขาดระบบการจัดการที่ดี หรือในบางสถานที่จัดพื้นที่จอดรถยนต์และพื้นที่กางเต็นท์ที่ยังไม่ชัดเจน ทำให้รูก้าเข้าไปทำความเสียหายต่อระบบนิเวศธรรมชาติอยู่เสมอ (ชลธร ชำนาญคิด และอนุชยา ชำนาญคิด, 2559; ณัฐอัมรัตน์ อินทบำรุง และชมภูษุ ทุ่นนาค, 2564)

ผู้วิจัยถือเป็นอีกคนหนึ่งที่ได้เปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมในการท่องเที่ยวไปตามกระแสสังคมดังกล่าว จากเดิมที่นิยมเดินทางไปพักผ่อนในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูง เช่น ภูเก็ต พัทยา เชียงใหม่ ฯลฯ โดยมีโรงแรมหรือรีสอร์ทที่ทันสมัยและสะดวกสบายเป็นปัจจัยหลักในการเดินทางท่องเที่ยว แต่เมื่อทั่วโลกพบเจอกับสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ผู้วิจัยเลือกออกเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถหลีกเลี่ยงจากผู้คนจำนวนมาก ตลอดจนได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติและต้องการความสงบมากยิ่งขึ้น ซึ่งตัวเลือกที่ดีในการท่องเที่ยวดังกล่าว นั่นคือ การท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ จึงส่งผลให้ปัจจุบันผู้วิจัยได้กลายเป็นนักกางเต็นท์ (Camper) เต็มตัว โดยตลอดระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวมักพบเห็นถึงรูปแบบของการกางเต็นท์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อุปกรณ์ในการกางเต็นท์ที่มีรูปร่างหน้าตาแปลกไปมากขึ้น ความสะดวกสบายของลานกางเต็นท์ที่มีมากยิ่งขึ้น สถานที่ให้เช่าหรือลานเอกชนในการกางเต็นท์ที่มีจำนวนมากขึ้นและต่างแข่งขันกันนำเสนอสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้นักกางเต็นท์แต่ละคนเข้ามาใช้บริการ ตลอดจนพฤติกรรมของนักกางเต็นท์เองที่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น มากันเป็นหมู่คณะมากขึ้น นิยมมาสังสรรค์กันมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการไม่ระหนักในการรักษาความสะอาดจนทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ฯลฯ

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบกางเต็นท์ (Camping) โดยใช้วิธีวิทยาแนวอัตชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ (Critical Auto ethnography) ที่บอกเล่าเรื่องราวผ่านประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ของผู้วิจัย และสะท้อนภาพความคิดของกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ซึ่งผู้วิจัยมีฐานะเป็น “คนในกลุ่ม” (Emic) นำเรื่องเล่าดังกล่าวมาเรียบเรียงให้เห็นถึงลักษณะของการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ผ่านมุมมองจากตัวผู้วิจัยและผู้ร่วมสนทนา ซึ่งให้เห็นถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวดังกล่าวตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน จนสามารถนำข้อสรุปการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ให้มีความยั่งยืนและรบกวนทรัพยากรธรรมชาติให้น้อยที่สุด ตลอดจนเพื่อไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวเป็นเพียงกระแสสังคม แต่ยังคงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถธรรงค์ให้เกิดการอนุรักษ์และหวงแหนในทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องเล่าของนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camper) ต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “เรื่องเล่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์สู่แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีวิทยาอัตชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ (Critical autoethnography) ผ่านเรื่องเล่ามุมมองและประสบการณ์ของตัวผู้วิจัย ซึ่งมีประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ ตลอดจนการศึกษาวัฒนธรรม พฤติกรรมและมุมมองของนักกางเต็นท์คนอื่น ๆ ร่วมด้วย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) และผู้ร่วมสนทนา (Respondents) มีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการถ่ายทอดมุมมองต่าง ๆ สำหรับผู้ร่วมสนทนาใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ นักกางเต็นท์

(Camper) ที่มีประสบการณ์ในการกางเต็นท์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จากทั้งสมาชิกในกลุ่ม “จุดกางเต็นท์” บนเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) และจากเพื่อนนักกางเต็นท์ในลานกางเต็นท์ต่าง ๆ เป็นตัวแทนบอกเล่าและถ่ายทอดประสบการณ์ ตลอดจนมุมมองในการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 15 คน ใช้วิธีอ้างอิงจำนวนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากวิธีการเดลฟาย (Delphi Technique) ตามหลักการของแมคมีแลน (Macmillan, 1971) ที่ถือเป็นวิธีการเทียบเคียงความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีจำนวนระหว่าง 13-17 คน ซึ่งเกิดช่วงความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.50-0.54 มีผลทำให้อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนมีน้อยมากอยู่ที่ระดับ 0.04 จึงเป็นวิธีที่ผู้วิจัยนำมาใช้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าการสุ่มแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เป็นข้อคำถามปลายเปิดที่มีความต่อเนื่องและโล่เรียงกัน ประกอบไปด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการกางเต็นท์ มุมมองเกี่ยวกับการกางเต็นท์ในยุคปัจจุบัน และข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์สู่ความยั่งยืน พร้อมทั้งมีแบบสังเกตข้อมูลภาคสนาม (Field Observation) เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องบันทึกภาพเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือ โดยมีผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่ต้องมีความแม่นยำและมีทักษะที่ดีในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้วยการตรวจสอบด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยการเก็บข้อมูลจากนักกางเต็นท์จำนวนมากกว่า 1 คน และตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการตีความ (Interpretation) จากพฤติกรรมต่าง ๆ ในการกางเต็นท์ (บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์, 2561)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างลุ่มลึก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ ตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) แบบไม่เป็นทางการ เน้นการร่วมสนทนาและการสร้างประสบการณ์ระหว่างกัน พร้อมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้มาสู่กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย เริ่มต้นด้วยการลดทอนข้อมูล (Data Reduction) วิเคราะห์ประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ วิเคราะห์ประเด็นหลักและประเด็นรอง (Categories and Sub-Theme) สุกท้ายด้วยการสร้างข้อสรุปยืนยัน (Conclusion and Verification) อ้างอิงตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบโคไลซซี่ (Colaizzi's Method) (Colaizzi, 1987) โดยไม่มีการระบุชื่อของผู้ร่วมสนทนา

ผลการวิจัย

การพรรณนาและวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้วิจัยเกี่ยวกับ “เรื่องเล่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์สู่แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” โดยอาศัยวิธีวิทยาอัตชาติพันธุ์วรรณนาเชิงวิพากษ์ (Critical Auto ethnography) ผ่านมุมมองและการเล่าเรื่องจากตัวผู้วิจัยซึ่งเป็นแกนหลักของวิธีวิทยาดังกล่าว อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิภาษกับตนเอง ประกอบกับประสบการณ์ของผู้ร่วมสนทนาในแต่ละเหตุการณ์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงลักษณะการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ในปัจจุบันและแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ให้มีความยั่งยืนผ่านกระบวนการทัศนคติของผู้ร่วมสนทนา และตัวผู้วิจัย สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. เรื่องเล่าของนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camper) โดยสามารถเรียบเรียงตามสถานการณ์การท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ลักษณะทางกายภาพ

1.1) สถานที่ หรือลานกางเต็นท์ ในอดีตสถานที่ยอดนิยมในการกางเต็นท์มักเป็นป่าและใกล้ลำธาร ห่างไกลจากแหล่งชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับในประเทศไทย สถานที่กางเต็นท์แห่งแรกนั้นอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพราะถือเป็นสถานที่ที่มีสวยงาม มีอากาศที่สดชื่นและเย็นสบาย ตลอดจนมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทำมากมาย เช่น การเดินป่า การส่องสัตว์ หรือการท่องเที่ยวชมน้ำตกต่าง ๆ เป็นต้น เดิมทีอุทยานแห่งชาติไม่ได้มีการจัดพื้นที่ไว้แก่นักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์โดยเฉพาะ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำเลในการกางเต็นท์ตามสะดวก จึงส่งผลให้ไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเกิดการรุกรานในพื้นที่สงวนบางแห่ง ต่อมาเมื่อการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น อุทยานแห่งชาติจึงเริ่มจัดทำ “ลานกางเต็นท์” ขึ้นมา โดยลานกางเต็นท์ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ได้แก่ ลานกางเต็นท์ลำตะคอง ลานกางเต็นท์ผากล้วยไม้ ซึ่งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสนามหญ้าเปิดโล่ง อยู่ติดริมแม่น้ำและมีทัศนียภาพที่สวยงาม อีกทั้งใช้เวลาในการเดินทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร และที่สำคัญคือมีค่าบริการที่ไม่แพงเมื่อเทียบกับลานกางเต็นท์อื่น ๆ ประกอบกับมีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มากขึ้น เช่น มีห้องน้ำ ห้องอาบน้ำไว้บริการ มีไฟฟ้าให้ใช้ มีร้านอาหาร เป็นต้น เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น ย่อมส่งผลให้อุทยานแห่งชาติหลาย ๆ แห่งไม่เพียงพอต่อความต้องการในการเดินทางไปพักผ่อนของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ จนทำให้เกิดลานกางเต็นท์เอกชน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเหล่านี้ โดยบริการให้เช่าพื้นที่สำหรับกางเต็นท์ เช่น ลานกางเต็นท์ในอำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี, อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ฯลฯ โดยมีราคาค่าบริการตั้งแต่ 150 – 350 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างมาเอง เช่น เป็นเต็นท์ เครื่องนอนต่าง ๆ รวมถึงอุปกรณ์อำนวยความสะดวกของตนเอง แต่ในปัจจุบันลานกางเต็นท์เอกชนเหล่านี้ มักมีเต็นท์สำเร็จรูปและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เช่า พร้อมกางเต็นท์ให้เรียบร้อยด้วย เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการที่ไม่เคยกางเต็นท์มาก่อน แต่อยากมาลองสัมผัสกับบรรยากาศที่เรียกว่า “วิถีชาวแคมป์” ส่วนใหญ่ธุรกิจลานกางเต็นท์เอกชน มักอยู่ในแหล่งใกล้ชัตตธรรมชาติ อาทิ น้ำตก ภูเขา ทะเล หรือมีพื้นที่ขนาดใหญ่ โลงโปร่งสบาย เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ และที่สำคัญต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บริการมากกว่าที่ลานกางเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ เช่น มีห้องน้ำ ห้องอาบน้ำแยกชาย-หญิง มีเครื่องทำน้ำอุ่น มีจุดเชื่อมต่อปลั๊กไฟ สัญญาณโทรศัพท์ ไวไฟ (Wi-fi) จุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) มีบริการอาหารและเครื่องดื่ม ในขณะที่บางลานเอกชน มีเครื่องปรับอากาศ ตลอดจนอ่างอาบน้ำแบบส่วนตัวไว้ให้บริการ จนเกิดเป็นที่พักแรมแบบใหม่ที่เรียกว่า “แกลมปัง (Glamping)” หรือ “การตั้งแคมป์แบบหรูหรา” โดยเป็นการรวมคำระหว่าง Glamourous และ Camping เข้าด้วยกัน ซึ่งธุรกิจประเภทนี้ให้ความสะดวกสบายเพราะมีห้องน้ำส่วนตัว ภายในเต็นท์มีเครื่องปรับอากาศ รวมถึงมีโต๊ะ ทีวี ตู้เย็นให้ครบภายในเต็นท์เดียว จึงมีความคล้ายคลึงกับการไปพักโรงแรม หรือรีสอร์ท แต่ความแตกต่างคือได้มาพักแบบใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่อยากสัมผัสกับบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง แต่ยังคงยึดติดกับความสะดวกสบาย

1.2) เต็นท์ และอุปกรณ์ในการกางเต็นท์ โดยลักษณะของเต็นท์ในระยะแรก ยังคงมีการทำเลียนแบบเต็นท์ของทหาร มีความเรียบง่าย มีวัสดุประสงค์ใช้เป็นที่พักนอนในยามกลางคืนเท่านั้น ต่อมาลักษณะของเต็นท์ก็ได้เปลี่ยนรูปแบบและมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น เห็นได้จากเป็นเต็นท์สำเร็จรูป มีน้ำหนักเบาเนื่องจากทำจากผ้าไนลอน และมีวิธีในการกางไม่ยากมากนัก จนถึงปัจจุบันที่รูปแบบของเต็นท์ได้พัฒนาเป็นเต็นท์โดมที่มีให้เห็นกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแถบภาคเหนือ เช่น ม่อนแจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นรูปแบบของที่พักที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน จากเต็นท์ทรงสามเหลี่ยมธรรมดาจนเป็นเต็นท์ที่มีการออกแบบสวยงาม และจากราคาเพียงไม่กี่บาท มาเป็นเต็นท์ราคาหลายหมื่นบาทอย่างเช่นใน

ปัจจุบัน นอกจากนั้นในสมัยแรกเริ่มอุปกรณ์ในการกางเต็นท์ยังคงมีไม่มากนัก โดยมีเพียงอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ เเบารองนอน หมอนใบเล็ก และผ้าห่ม เป็นต้น แต่ในปัจจุบันอุปกรณ์สำหรับกางเต็นท์ก็มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น และมีความหลากหลายไปตามกระแสของสังคม (Trend) ตัวอย่างอุปกรณ์ที่นักกางเต็นท์ (Camper) ในยุคนี้ต้องมี ได้แก่ ฟลายชีท (Fly sheet) มีลักษณะเป็นผ้าใบขนาดใหญ่ที่ถูกนำมากางครอบเต็นท์อีกทีหนึ่ง เพื่อบังแดด บังกันน้ำฝน หรือน้ำค้างที่เกาะบนเต็นท์ ผ้ายางปูรองเต็นท์ ชุดเครื่องครัวสนาม ที่มีทั้งกาต้มน้ำร้อน หม้อ กระทะ และภาชนะอื่น ๆ รถลากพับเก็บได้ ตัวช่วยในการทุ่นแรงในการขนสัมภาระต่าง ๆ ตะเกียงแคมป์ปิ้งพร้อมทั้งหลอดไฟดวงเล็ก ๆ เพื่อใช้ในการประดับรอบ ๆ เต็นท์ เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์ทั้งหมดนี้มีตั้งแต่ราคาขอมเยาไปจนถึงราคาสูง ๆ ตามยี่ห้อทางการค้าต่าง ๆ โดยในปัจจุบันได้มีธุรกิจเกี่ยวกับแคมป์ปิ้งมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างยี่ห้อที่ได้รับความนิยมและมีราคาสูง ได้แก่ Coleman Naturehike และ Nordisk เป็นต้น (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ลักษณะของเต็นท์ในปัจจุบัน

2) ลักษณะทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

2.1 จำนวนของผู้ร่วมเดินทาง ในอดีตการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม อาจกล่าวได้ว่าเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย โดยเป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและเติมพลังให้กับชีวิต มักเดินทางในกลุ่มเล็ก ๆ จำกัดสำหรับคนที่ชอบในธรรมชาติและต้องการความสงบอย่างแท้จริง ปัจจุบันการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมได้ทั้งครอบครัว ทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ที่มากับครอบครัว ไปจนถึงผู้สูงอายุที่ลูกหลานพามาพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนั้นการเดินทางเพื่อตั้งแคมป์ในสมัยก่อนมักมากันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ต้องการความสงบที่แท้จริง แต่ในปัจจุบันมักพบเห็นว่านักกางเต็นท์ส่วนใหญ่มักมากันเป็นหมู่คณะมากยิ่งขึ้น บ้างก็มาเลี้ยงสังสรรค์ในเทศกาลต่าง ๆ การจัดกิจกรรมของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนมาพักผ่อนกับเพื่อน ๆ กลุ่มใหญ่ เป็นต้น

2.2 บทบาทของกระแสสังคมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์มีมาตั้งแต่ในอดีต แต่ก็ได้รับความนิยมกับคนเฉพาะกลุ่มที่มีลักษณะความชอบแบบกลุ่มใครกลุ่มมัน ไม่ค่อยได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือรู้จักกัน เนื่องจากการสื่อสารในยุคสมัยนั้นยังอยู่ในวงจำกัด จนกระทั่งเข้าสู่ยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน หรือที่เรียกว่ายุคของ “สื่อสังคมออนไลน์” เป็นต้นมา ทำให้การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่กางเต็นท์ การเชิญชวนกลุ่มคนที่ชอบในแบบเดียวกันให้มารวมตัวกัน นับว่ามีมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากปัจจุบันมีแหล่งรวมตัวกันในเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ (Social Media) มากมาย ได้แก่ กลุ่ม “จุดกางเต็นท์” ซึ่งมีสมาชิกกว่า 1.5 ล้านคน และ กลุ่ม “ลานกางเต็นท์ใหม่บอกด้วย” ซึ่งมีสมาชิกกว่า 2.6 แสนคน ในช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของสังคมออนไลน์ที่ได้รับ

ความนิยมในปัจจุบัน โดยตัวผู้วิจัยเป็นสมาชิกและร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ถือเป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถร่วมพูดคุย รีวิว และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการกางเต็นท์ร่วมกัน แต่นอกเหนือจากนั้น ยังเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถนำเสนอความทันสมัย ความสวยงาม และราคาที่แพงของเต็นท์และอุปกรณ์ของตนเอง ผ่านรูปภาพ ตลอดจนการเล่าเรื่องราวหรือนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ในรูปแบบของวิดีโอ (Vlog) ที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าจากการท่องเที่ยวที่เป็นกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยมีเพียงเต็นท์กับอุปกรณ์จำเป็นบางชนิด กลายมาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มาพร้อมกับอุปกรณ์ทันสมัยและราคาแพงต่าง ๆ เพื่อโอ้อวดกันมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ก็ยังคงเป็นการเดินทางรูปแบบหนึ่งที่คนทุกฐานะสามารถร่วมสัมผัสประสบการณ์ร่วมกันได้ ซึ่งนับเป็นยุคของการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์อย่างแท้จริง

2.3) มารยาทและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเดินทางเป็นกลุ่ม หรือหมู่คณะ บางกลุ่มมาเพื่อเปลี่ยนสถานที่กินดื่ม หรือจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ จนทำให้เกิดการรบกวนนักท่องเที่ยวคนอื่น แม้กระทั่งการพูดคุยกันด้วยเสียงอันดังเกินควร และเกินเวลาที่สถานที่กำหนด โดยการกระทำเหล่านี้นอกจากเป็นการไม่เคารพกฎระเบียบของสถานที่แล้ว ยังรบกวนต่อเพื่อนนักเดินทางคนอื่น ๆ แน่แน่นอนว่าหากเป็นพื้นที่กางเต็นท์ของอุทยานฯ เจ้าหน้าที่มักคอยตรวจตราเป็นระยะและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกฎเป็นอย่างดี ขณะที่ลานกางเต็นท์เอกชน เจ้าของสถานที่บางแห่งมักจะลุ่ม่อลุ่มมากเกินไป ตลอดจนในด้านของการรักษาความสะอาด เช่น การใช้ห้องน้ำร่วมกัน และการทิ้งเศษขยะ เศษอาหาร เป็นต้น สำหรับบางลานกางเต็นท์ มักระบุว่าขยะที่เกิดขึ้นจากการพักผ่อนต้องนำกลับติดตัวไปด้วยทุกครั้ง เนื่องจากบางสถานที่ที่ไม่มีวิธีในการกำจัดขยะที่ถูกวิธี สำหรับนักท่องเที่ยวสายอุปกรณ์พบว่านำเอาอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นมาใช้ เช่น ไฟประดับต่าง ๆ ที่ในบางครั้งแสงสว่างเหล่านี้รบกวนนักท่องเที่ยวคนอื่นในเวลาพักผ่อน เป็นต้น

2. แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC: Global Sustainable Tourism Criteria for Destination) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับจากสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก หรือ Global Sustainable Tourism Council: GSTC (2566) มาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางขั้นพื้นฐานที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนสามารถถือปฏิบัติได้ ยังถือเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนาพื้นที่สู่ความยั่งยืนสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่ประเทศไทยได้วางไว้ อีกทั้งยังช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ถือเป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบใหม่ที่ต้องให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเดิมของท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และคนในชุมชนในการจัดการผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566; สุจิตรา ยางนอก, ลัญจกร นิลกาญจน์ และปัญญา เลิศไกร, 2566; Font, et al., 2023) โดยจะต้องบริหารจัดการอย่างบูรณาการให้ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ในการท่องเที่ยวแบบแคมป์ปิ้งนั้นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ชุมชน โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติ เพราะถือเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว ตลอดจนต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของระบบธรรมชาติ (Physical Carrying Capacity: PCC) ด้วยวิธีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้บริการในสถานที่กางเต็นท์ทั้งในลานกางเต็นท์เอกชนและในเฉพาะอย่างยิ่งเขตอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ โดยต้องให้มีการจองสถานที่กางเต็นท์ล่วงหน้าเพื่อจำกัดจำนวนของนักท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงการแออัดในพื้นที่ และความปลอดภัยด้านทรัพย์สินและสุขอนามัยต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับวิธีการคำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในลานกางเต็นท์ สามารถหาค่าได้ดังนี้ (ชวลิต อภิทธิรัฐตระกูล และต่อลาภ คำโย, 2565)

$$PCC = (A \times Rf)/a$$

โดยที่ PCC = ชีตความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ

A = จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมทางเดินที่ ซึ่งรวมไปถึงลานทางเดินที่ สถานที่ในการประกอบกิจกรรม นันทนาการ ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ พื้นที่จอดรถ ฯลฯ

Rf = จำนวนรอบที่ลานทางเดินที่สามารถเปิดให้ใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่กำหนด โดย Rf สามารถคำนวณได้จาก จำนวนเวลาที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ (TT) ต่อเวลาที่ต้องใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละครั้ง (Ta) คือ $Rf = TT/Ta$

a = จำนวนเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้เพื่อประกอบกิจกรรมทางเดินที่ (ตรม. / คน)

นอกจากนั้น จำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบทางเดินที่ หรือ มีคณะกรรมการ หรือกลุ่มตัวแทนร่วมรับผิดชอบการประสานงานด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นการมีส่วนร่วม ทั้งระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และการดำเนินงานในการบริหารจัดการประเด็นทาง สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ชัดเจน ตลอดจน ข้อกำหนดในการวางแผนจัดการสถานที่ทางเดินที่ มีแนวทาง ข้อบังคับ หรือนโยบายต่าง ๆ โดยการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม และบูรณาการกับแนวทางการ ใช้พื้นที่ การออกแบบ การสร้าง และการรื้อถอนให้มีความยั่งยืน ทั้งนี้ แนวทาง ข้อบังคับ หรือนโยบายดังกล่าว ต้องได้รับการ ออกแบบเพื่อปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งต้องพัฒนาขึ้นโดย กระบวนการมีส่วนร่วม ของทุก ๆ ฝ่าย ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ท้ายที่สุดต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้นักทางเดินที่ ทุกคนได้รับทราบและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง สามารถสรุปประเด็นที่ถูกพูดถึงในมิตินี้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แจกแจงความถี่ของมิตินี้ 1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ถูกพูดถึง	ผู้ร่วมสนทนา	จำนวนผู้พูดถึง
การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ทางเดินที่	คนที่ 2, 5, 6, 9, 11, 13, 14	7 ท่าน
ต้องมีการจองลานทางเดินที่ล่วงหน้า	คนที่ 1, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14	9 ท่าน
มีหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน	คนที่ 2, 3, 7, 10, 13, 15	6 ท่าน
ประชาสัมพันธ์ ระเบียบการเข้าใช้สถานที่ให้นักทางเดินที่ได้รับทราบ	คนที่ 3, 4, 7, 8, 9, 14, 15	7 ท่าน

มิตินี้ 2 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น ในด้านของสังคมและ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยวแบบทางเดินที่สามารถสร้างรายได้ให้กับแหล่งชุมชนโดยรอบ อีกทั้งสามารถสร้างอาชีพเสริมให้กับคน ในชุมชน เช่น การจัดตั้งร้านค้า ร้านขายของที่ระลึกต่าง ๆ หรือการจ้างคนในชุมชนมาเป็นพนักงานดูแลลานทางเดินที่ เป็นต้น โดยกิจการที่เกิดขึ้นเหล่านี้ควรให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการและร่วมเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุน ผู้ประกอบการท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง การส่งเสริมผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืนของท้องถิ่น การสร้างรายได้และหลักการค้า ที่เป็นธรรมอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน (Fair Trade) ซึ่งมีรากฐานบนทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของ ท้องถิ่น อาจรวมถึงอาหารและเครื่องดื่ม หัตถกรรม ศิลปะการแสดง ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ฯลฯ นอกจากนี้ ควรมีการ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนใกล้เคียง โดยจำเป็นต้องให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวใน รูปแบบทางเดินที่ ที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพักผ่อนที่สบายและมีความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง โดย การหลีกเลี่ยงการสร้างอาคารหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นและบดบังทัศนียภาพอันสวยงามของธรรมชาติ อีก

ทั้งสร้างความตระหนักรู้ของความยั่งยืนให้กับชุมชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่ถูกพูดถึงในมิตินี้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แจกแจงความถี่ของมิตินี้ 2 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น

ประเด็นที่ถูกพูดถึง	ผู้ร่วมสนทนา	จำนวนผู้พูดถึง
สร้างรายได้ให้แกชุมชน	คนที่ 1-15	15 ท่าน
สร้างอาชีพ ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน	คนที่ 1-15	15 ท่าน
สนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นขนาดเล็ก	คนที่ 3, 5, 6, 10, 12, 14, 15	7 ท่าน

มิตินี้ 3 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว จากการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งชุมชนโดยรอบ เมื่อมีคนมากางเต็นท์มากขึ้นอุทยานแห่งชาติและลานกางเต็นท์เอกชนต้องมีกฎระเบียบไว้ให้คนหมู่มากได้ใช้พื้นที่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยเฉพาะการห้ามใช้เสียงดัง การทะเลาะวิวาท ดังนั้น ลานกางเต็นท์ทั้งของอุทยานแห่งชาติและเอกชนควรมีระบบการจัดการนักท่องเที่ยว เช่น ระบบการลงทะเบียนเข้าใช้บริการลานกางเต็นท์ (Check in / Check out) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนที่แท้จริงในการเข้าใช้พื้นที่และที่สำคัญเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเอง อีกทั้งสถานที่กางเต็นท์ต้องมีมาตรการข้อบังคับที่ชัดเจนในการเข้าใช้บริการที่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นไม่ให้เปลี่ยนแปลงไป มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการเข้าใช้บริการลานกางเต็นท์ เช่น กางเต็นท์ในพื้นที่ที่ถูกต้อง ไม่ส่งเสียงดังหลัง 22.00 น. การรักษาระดับเสียงให้มีความเหมาะสม การรักษาความสะอาด การระงับการจุดไฟหรือเชื้อเพลิงต่าง ๆ ห้ามให้อาหารสัตว์ป่า ตลอดจนมารยาทอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวพึงมี โดยออกเป็นคู่มือหรือข้อปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ที่สำคัญคือต้องถ่ายทอดเป็นภาษาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ เพื่อช่วยลดผลกระทบในแง่ลบต่อสถานที่กางเต็นท์ให้น้อยที่สุด และสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในเชิงบวก อีกทั้งต้องไม่ส่งผลให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปแม้จะมีการท่องเที่ยวเข้ามาก็ตาม ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นที่ถูกพูดถึงในมิตินี้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แจกแจงความถี่ของมิตินี้ 3 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว

ประเด็นที่ถูกพูดถึง	ผู้ร่วมสนทนา	จำนวนผู้พูดถึง
สถานที่ต้องมีข้อบังคับที่ชัดเจนและเหมาะสม และมองเห็นได้ง่าย	คนที่ 1, 2, 4, 5, 9, 11, 13	7 ท่าน
ต้องมีการรณรงค์การรักษาความสะอาด	คนที่ 1-15	15 ท่าน
ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมโดยรอบ เช่น การงดใช้เสียง ฯลฯ	คนที่ 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15	11 ท่าน

มิตินี้ 4 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม ในการเดินทางท่องเที่ยวแบบแคมป์ปิ้งแต่ละครั้ง นักกางเต็นท์มักเดินทางพร้อมอุปกรณ์จำนวนมาก ทั้งอุปกรณ์หลักที่จำเป็น คือ เต็นท์ แก้วน้ำ ไฟต่าง ๆ แต่อุปกรณ์ที่ขาดไม่ได้สำหรับนักกางเต็นท์ในปัจจุบันนั้นคืออุปกรณ์ในการทำอาหาร เพราะถือเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สำคัญและสร้างความสนุกสนาน สร้างประสบการณ์ให้กับนักกางเต็นท์หลาย ๆ คน สำหรับอุทยานแห่งชาติ หรือลานกางเต็นท์เอกชนบางแห่งมักอนุญาตให้ประกอบอาหารในพื้นที่ได้ ซึ่งในบางครั้งส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น เกิดไฟไหม้ เนื่องจากนักกางเต็นท์เผลอสลิมดับไฟ หรือการก่อไฟโดยตรงบนพื้นหญ้าจนเกิดไฟลุกไหม้ หรือแม้กระทั่งควันไฟที่รบกวนเต็นท์ข้าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น อุทยานแห่งชาติและลานกางเต็นท์เอกชนหลายแห่ง ได้ออกเป็นข้อห้ามและมาตรการใน

การประกอบอาหารแต่ต้องไม่ก่อมลพิษปนพื้นหญ้าโดยตรง เน้นการใช้เตาแก๊สกระป๋องสำเร็จรูปที่หาซื้อได้ง่ายในปัจจุบัน อีกทั้งรณรงค์ให้นักกางเต็นท์ทิ้งเศษอาหารในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ หรือในบางสถานที่รณรงค์ให้นำขยะที่ตัวเองนำมาออกไปจากพื้นที่เพื่อลดภาระเจ้าหน้าที่ในการกำจัดขยะ ตลอดจนการรณรงค์ให้นักกางเต็นท์งดใช้พลาสติก เน้นใช้อุปกรณ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) ในด้านของการอนุรักษ์พลังงาน ควรใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น เช่น ควรปิดไฟ ปิดเครื่องเสียงหลัง 22.00 น. เปิดเครื่องปรับอากาศหรือพัดลมเฉพาะเวลาที่จำเป็น โดยต้องไม่ลืมวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ที่เป็นการเดินทางเพื่อต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นที่ถูกพูดถึงในมิตติดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แจกแจงความถี่ของมิตติที่ 4 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่ถูกพูดถึง	ผู้ร่วมสนทนา	จำนวนผู้พูดถึง
มาตรการในการประกอบอาหาร	คนที่ 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 15	9 ท่าน
การกำจัดขยะ และการงดใช้พลาสติก	คนที่ 1-15	15 ท่าน
ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คนที่ 1-15	15 ท่าน
รณรงค์ให้ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าเท่าที่จำเป็น	คนที่ 1, 3, 5, 7, 9, 10, 13, 15	8 ท่าน

นอกจากนั้น ในแง่ของผู้ให้บริการลานกางเต็นท์ ควรมีการกำหนดพื้นที่ในการกางเต็นท์อย่างชัดเจน ไม่ลุกล้ำไปในพื้นที่เขตสงวนสงวนหรือพื้นที่เปราะบางต่าง ๆ เพราะเป็นการทำลายธรรมชาติโดยตรง นอกจากนี้ควรมีการจัดการบำบัดน้ำเสีย เช่น น้ำเสียจากการประกอบอาหาร การอาบน้ำ ชำระล้างต่าง ๆ เป็นต้น โดยลานกางเต็นท์ต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการระบายน้ำเสียเหล่านั้นออกสู่ชุมชนและธรรมชาติโดยรอบ เช่น การปลดปล่อยน้ำเสียจากบ่อเกรอะ มีระบบบำบัดเสีย มีการควบคุมให้มีการบำบัดน้ำเสียและการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือปลดปล่อยอย่างปลอดภัย โดยต้องสร้างผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ ผู้ให้บริการลานกางเต็นท์จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา 5 ด้าน คือ ลักษณะของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารและการจัดการ กิจกรรมและการเรียนรู้ และให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษา “เรื่องเล่าการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์สู่แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยแนวอัตชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ โดยมีผู้วิจัยที่อยู่ในฐานะนักกางเต็นท์ (Camper) และผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ นักกางเต็นท์จากสมาชิกในกลุ่ม “จุดกางเต็นท์” และเพื่อนนักกางเต็นท์ในลานกางเต็นท์ต่าง ๆ ที่ร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์และมุมมองในการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเรื่องเล่าของนักท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camper) ต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
จากกระแสสังคมในปัจจุบันและสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมา ส่งผลให้การท่องเที่ยวในรูปแบบกางเต็นท์ (Camping) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ไม่ต้องเสี่ยงกับการเจอผู้คนจำนวนมาก ตลอดจนไม่ต้องเสี่ยงกับการเข้าพักในโรงแรมที่ไม่แน่ใจในด้านการจัดการเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย และด้วยคามนิยมดังกล่าว ส่งผลให้รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์นั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งทางลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ หรือลานกางเต็นท์ที่เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำแยกชาย-หญิง เครื่องทำน้ำอุ่น หรือแม้กระทั่งอ่างอาบน้ำ ที่ต่างดึงดูดให้นักกางเต็นท์ที่มีจำนวนมากในปัจจุบันเข้าใช้บริการ ตลอดจนลักษณะของเต็นท์และอุปกรณ์ในการ

กางเต็นท์ ที่มีหลากหลายรูปแบบ หลายยี่ห้อให้นักกางเต็นท์ได้เลือกตามงบประมาณของแต่ละคน ซึ่งปัจจุบันอุปกรณ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นตัวช่วยในการอำนวยความสะดวกเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องประดับที่บ่งบอกถึงฐานะของนักกางเต็นท์อีกด้วย

สำหรับลักษณะทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จำนวนของผู้ร่วมเดินทาง บทบาทของกระแสสังคม และมารยาทและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวก็ได้เปลี่ยนไปจากเดิมด้วย กล่าวคือ นักกางเต็นท์ส่วนใหญ่นิยมความสะดวกสบายมากขึ้น บางคนท่องเที่ยวตามกระแสและไม่เข้าใจถึงแก่นหลักของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างชัดเจน ส่งผลให้สร้างความเดือดร้อนต่อนักกางเต็นท์คนอื่น ๆ เช่น การไปกางเต็นท์เพื่อเปลี่ยนสถานที่ในการกินดื่ม การจัดเลี้ยงสังสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจุบัน สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น เช่น เป็นแหล่งข้อมูลในการกางเต็นท์ที่สำคัญ เป็นพื้นที่ในการร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักกางเต็นท์คนอื่น ๆ เป็นแหล่งซื้อขาย อุปกรณ์กางเต็นท์ ฯลฯ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rogerson และ Rogerson (2020) ที่กล่าวว่าลักษณะและรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ค่าใช้จ่ายในการกางเต็นท์ที่สูงขึ้น พฤติกรรมของนักกางเต็นท์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องได้รับการร่วมมือกันทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการเอกชน (Supplier) หน่วยงานภาครัฐ และนักท่องเที่ยว ที่ต้องร่วมมือกันในการจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวให้มีความยั่งยืนและลดผลกระทบแก่ธรรมชาติและชุมชนโดยรอบให้น้อยที่สุด และผลการศึกษาของกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล, สุภัทรา สังข์ทอง และนิมิต ชื่นสัน (2565) ที่ได้เสนอว่าปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องได้รับการร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบ Public Private Partnership (PPP) เพื่อร่วมกันสร้างมาตรฐานการบริการและการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

2. การนำเสนอแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืน เมื่อการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมทั้งในแง่บวกและแง่ลบ กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวให้ความสนใจการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์มากยิ่งขึ้นทำให้ระบบเศรษฐกิจในชุมชนและสังคมโดยรอบถูกพัฒนา เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนในชุมชน ที่ถือเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลักของรูปแบบการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ แต่ในขณะเดียวกันเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมากย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทางลบได้เช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาขยะและปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากตัวนักท่องเที่ยว เช่น ตัวอย่างด้านการจัดการของลานกางเต็นท์ลำตะคองในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่บางส่วนอนุญาตให้ประกอบอาหารได้ แต่ขาดระบบการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดีพอจนก่อให้เกิดปัญหาขยะตกค้างและมลพิษทางสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการจัดพื้นที่กางเต็นท์และพื้นที่จอดรถที่ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้เกิดการรुक้าเข้าไปทำความเสียหายต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ขัดต่อหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ดังนั้นการเน้นคุณภาพของการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์และทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความยั่งยืนต่อไปในอนาคตนั้นจำเป็นต้องดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยว (GSTC: Global Sustainable Tourism Criteria for Destination) ที่ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ตามมิติต่าง ๆ ทั้ง 4 มิติ ดังรูปภาพที่แสดงต่อไปนี้ (ภาพที่ 2)

มิติในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2 มิติในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืน

จากภาพดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถอธิบายแต่ละมิติ ได้ดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการด้านขีดความสามารถในการรองรับของระบบธรรมชาติ (Physical Carrying Capacity: PCC) ด้วยวิธีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปใช้บริการในสถานที่กางเต็นท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ โดยต้องให้มีการจองสถานที่กางเต็นท์ล่วงหน้าเพื่อจำกัดจำนวนของนักท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงการแออัดในพื้นที่ และความปลอดภัยด้านทรัพย์สินและสุขอนามัยต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของชวลิต อภิทธิรัฐตระกูล และต่อลาภ คำโย (2565) ที่สนับสนุนให้มีการจำกัดจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมและไม่กระทบกับพื้นที่หรือระบบนิเวศนั้น ๆ มากจนเกินไป เพราะหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่และระบบนิเวศจนทำให้เสื่อมโทรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชวลีย์ ณ ถลาง (2564) กล่าวว่าในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนชุมชน และการร่วมมือดังกล่าวถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประสบผลสำเร็จ

มิติที่ 2 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสังคม เศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการและร่วมเป็นเจ้าของให้การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง เน้นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืนของท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และหลักการค้าที่เป็นธรรมอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน โดยมีรากฐานบนทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของสิทธิชัย สวัสดิ์แสน และปริญญา นาคปฐม (2565) ที่สนับสนุนให้มีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ ตลอดจนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ Khan et al. (2021) พบว่า นโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการจุดหมายปลายทาง และความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

มิติที่ 3 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยเน้นรักษาสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้คงเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงไปแม้ว่าจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาในพื้นที่ ตลอดจนการกำหนดนโยบายและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ถือปฏิบัติตาม เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ

ชานนท์ นัยนา (2561) และธรรมจักร เล็กบรรจง, วันวิสาข์ พลอย อินสว่าง และจิระนาถ รุ่งช่วง (2565) ที่สนับสนุนว่า ผู้นำคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวต้องร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวตามบริบทพื้นที่ และวางแผนดำเนินงานท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรพื้นฐานของชุมชน ตลอดจนการท่องเที่ยวต้องไม่เป็นการทำลายอัตลักษณ์ของชุมชนใดชุมชนหนึ่งไป

มิติที่ 4 การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐาน ดังนั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบทางลบให้ได้มากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐอัมรัตน์ อินทบำรุง และชมภูณัฐ หนูนาค (2564) ที่สนับสนุนว่านักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการควรรักษาความสะอาดและมีการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรรณรงค์ให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงไป ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวณัฏฐกรณ์ ทองฤทธิ์ (2564) ที่เสนอว่าการท่องเที่ยวที่เน้นธรรมชาติเป็นหลัก หรือมีกิจกรรมเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะหากสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงหรือเสื่อมโทรมลงไป ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวด้วยนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ (Camping) อย่างยั่งยืนมีอยู่ด้วยกัน 4 มิติ ที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนนักท่องเที่ยวเอง ควรดำเนินการตามแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว เพื่อให้การท่องเที่ยวในรูปแบบกางเต็นท์สร้างประโยชน์สูงสุด มีความยั่งยืนและคงอยู่ต่อไป เช่น ควรมีการจำกัดขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวในการใช้บริการลานกางเต็นท์ทั้งในอุทยานแห่งชาติและลานกางเต็นท์เอกชน เพื่อลดการแออัดในพื้นที่ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อทรัพยากรธรรมชาติโดยรอบ การจัดทำมาตรฐานและข้อบังคับในการกางเต็นท์ที่ชัดเจน เพื่อเป็นคู่มือให้กับนักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตาม ที่สำคัญหน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์แก่ชุมชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและมีบทบาทในการร่วมกันดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งถือเป็นทรัพยากรพื้นที่ของการท่องเที่ยวในรูปแบบกางเต็นท์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ รูปแบบ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ (Camper) ควบคู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบกางเต็นท์ต่อไป และควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบกางเต็นท์ (Camping) เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวให้เกิดความพึงพอใจ และเกิดความจงรักภักดีในการท่องเที่ยวแบบดังกล่าว

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.mots.go.th/ProjectToPromoteSustainableTourism.pdf>
- กัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล, สุภัทรา สังข์ทอง และนิมิต ชุ่นสั้น. (2565). การพัฒนาแกลมบั้งเพื่อการท่องเที่ยว. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 4(2), 94-109.

- ชลธร ชำนาญคิด และอนุชา ชำนาญคิด. (2559). **การศึกษาปรับปรุงและบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการพิเศษเพื่อสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ชวลิต อภิสิทธิ์ตระกูล และต่อลาภ คำโย. (2565). การประเมินขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่เงา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**, 17(59), 41-51.
- ชวลี ฌ กลาง. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะช้าง จังหวัดตราด. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 15(1), 25-37.
- ชานนท์ นัยนา. (2561). **การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาบางกะเจ้า**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณัฐอัมรินทร์ อินทบำรุง และชมภูณช ทุนนาค. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย. **Journal of Administrative and Management Innovation**, 9(2), 82-96.
- ธรรมจักร เล็กบรรจง, วัณวิสาข์ พลอย อินสว่าง และจิระนาถ รุ่งช่วง. (2565). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 22(3), 81-110.
- บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. **วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์**, 13(25), 103-118.
- วันฎรณ์ ทองฤทธิ. (2564). **ผลกระทบของ Covid-19 ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวกรณีศึกษา : หาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สิทธิชัย สวัสดิ์แสน และปริญญา นาคปฐม (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดนครนายกภายหลังสถานการณ์โควิด-19. **วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน**, 4(2), 38-55.
- สุจิตรา ยางนอก, ลัญจกร นิลกาญจน์ และปัญญา เลิศโกธ. (2566). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืน. **มนุษย์สังคมสาร (มสส.)**, 21(2), 279-300.
- สุรางคณา ศรีสุทธิ. (2563). **แผนธุรกิจ Home Camping (ธุรกิจแกลมบิง และแคมป์บิง)**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- Bangkok Bank SME. (2565). **ธุรกิจ Camping รับเทรนด์ท่องเที่ยวหลังโควิด-19. SME start up**. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2566, จาก <https://www.bangkokbanksme.com/en/8start-ajar-technique-to-create-a-business-camping>
- Colaizzi, P. (1987). Psychological research as the Phenomenologist views it. In Valle R. & King M. (eds). **Existential – Phenomenological Alternatives for Psychology**. (pp.48-71). Oxford: Oxford University Press, London.
- Font, X., Montano, L., Wu, J., Woosnam, A.C.K, & Li, S. (2023). The Purpose of a Sustainable Tourism Journal. **Journal of Sustainable Tourism**, 31(1), 1-13.
- Global Sustainable Tourism Council: GSTC. (2566). **Global Sustainable Tourism Criteria for Destination**. Retrieved on January 19, 2023, from <https://www.gstcouncil.org/>

- Khan, M. R., Khan, H. U. R., Lim, C. K., Tan, K. L., & Ahmed, M. F. (2021). Sustainable Tourism Policy, Destination Management and Sustainable Tourism Development: A Moderated-mediation Model. *Sustainability*, *13*(21), 12156. <https://doi.org/10.3390/su132112156>
- Macmillan, T. (1971). *The Delphi Technique: Paper Presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development*. Monterey: California.
- Rogerson, C.M. and Rogerson, J.M. (2020). Camping Tourism: A Review of Recent International Scholarship. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, *28*(1), 349-359. <https://doi.org/10.30892/gtg.28127-474>
- White, M.P, Alcock, I., Grellier, J., Wheeler, B.W., Hartig, T., Warber, S. L., Bone, A., Depledge, M.H. & Fleming, L.E. (2019). Spending at Least 120 Minutes a Week in Nature is Associated with Good Health and Well-being. *Scientific Reports*, *9*, 7730. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-44097-3>